

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Mia Ledwith
utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

2012-10-04

1 (8)

Dnr. 2012/SN 0099 011

Socialnämnden

Plan för införande av valfrihet enligt LOV

Förslag till beslut

- Plan för införande av valfrihet enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, fastställs enligt socialförvaltningens förslag.

Socialförvaltningen

Ingrid Boheman Risto
Förvaltningschef

Mia Ledwith
Gruppledare

Sammanfattning

Socialnämndens ordförande och 1:e vice ordförande har formulerat målsättningen att utveckla valfriheten för medborgarna och konkurrensutsättningen av kommunal verksamhet enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem, LOV. Nämnden beslutade därför vid sitt sammanträde 2012-05-23 att ge förvaltningen i uppdrag att föreslå vilka verksamheter som under år 2013 och 2014 ska utredas för konkurrensutsättning enligt LOV. Uppdraget ska

redovisas i socialnämnden senast i samband med beslut om nämndplan för 2013.

Beskrivning av ärendet

Socialnämndens ordförande och 1:e vice ordförande har formulerat målsättningen att utveckla valfriheten för medborgarna och konkurrensutsättningen av kommunal verksamhet enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem, LOV. Med anledning av detta har förvaltningen fått i uppdrag att redovisa en plan över vilka verksamheter som kan konkurrensutsettas enligt LOV samt överväga vilka verksamheter som under år 2013 och 2014 bör utredas i detta syfte.

I uppdraget ingår att ange förslag till tidplan för införande av valfrihetssystem inom socialnämndens olika verksamheter samt redovisa en kartläggning av inom vilka verksamheter valfrihetssystem enligt LOV har införts i landets kommuner.

Vid utredning om införande av valfrihetssystem inom äldreomsorgen ska även möjligheten att inkludera hemtjänst och särskilt boende i samma valfrihetssystem undersökas.

Kartläggning av verksamheter med valfrihetssystem enligt LOV i Sveriges kommuner

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, gjorde i mars 2012 en inventering av införandet av valfrihetssystem enligt LOV i landets kommuner. Då hade 118 av Sveriges 290 kommuner infört valfrihet inom någon eller flera verksamheter. Den verksamhet som flest kommuner infört valfrihetssystem inom är hemtjänst. Andra verksamheter som relativt många kommuner har valfrihetssystem inom är ledsagning, avlösning, daglig verksamhet enligt LSS, boendestöd och familjerådgivning (se bilaga 1, s. 7-8).

finns tre godkända utförare inom verksamheten; Jobbverket, Fontänhuset och Iris Hadar. Ytterligare ett anbud har inkommit och prövas för närvarande.

I juni i år beslutade socialnämnden att under våren 2013 även införa valfrihetssystem enligt LOV för daglig verksamhet enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Inom socialtjänsten i Tyresö finns även kundvalssystem för hemtjänst och familjerådgivning, dock genom upphandling enligt lag (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. Kundval inom hemtjänstens serviceinsatser infördes redan år 2002 och från år 2008 inkluderades även omvårdnad samt ledsagning enligt Sol och LSS och avlösning enligt SoL för vuxna. Antalet utförare begränsades i upphandlingen till maximalt sex utförare utöver den kommunala. Idag finns avtal med fem privata utförare; Attendo Care AB, Lindalens Ståd och Hemtjänst AB, Omsorgshuset i Stockholm AB, Real Omsorg i Stor Stockholm AB (ROSSAB) och Vård- och Omsorgsteamet i Norden.

Inom familjerådgivningen infördes kundval år 2009. Dessförinnan hade familjerådgivning upphandlats och bedrivits av en privat utförare på entreprenad sedan insatsen blev ett kommunalt ansvar år 1995. Idag finns avtal med fyra privata utförare: Attendo, Framnäsgruppen, Kajsa Kanrell Consulting AB och Söderstöd AB. Avtalen gäller till och med mars 2013 och kan inte förlängas ytterligare, varför en utredning om införande av valfrihetssystem enligt LOV för familjerådgivning, samt ny upphandling, kommer att påbörjas under hösten 2012.

När det gäller valfrihetssystem inom särskilda boenden för äldre respektive yngre med funktionsnedsättning utreddes frågan av socialförvaltningen under hösten 2009 och våren 2010 med hjälp av stimulansmedel från Socialstyrelsen. Socialnämnden beslutade i juni 2010 att avvakta med att införa valfrihetssystem enligt LOV inom boenden. Den samlade bedömningen var att ett valfrihetssystem enligt LOV då ännu inte kunde införas i särskilda boenden. Ett antal förebereelser har dock gjorts, och görs fortlöpande, för att på sikt möjliggöra valfrihetssystem enligt LOV för boenden. För närvarande utreds det nuvarande ersättningssystemet för boenden inom socialförvaltningen av en extern konsult, pwc. Uppdraget ska leda till en genomlysning av det nuvarande ersättningssystemets styrkor och svagheter och förslag till alternativa

ersättningssystem. En nivårelaterad ersättning ska övervägas och kopplas till ett instrument för vårdtyngdmätning. Ersättningen ska relateras till brukarens behov av personalstöd. I uppdraget till pwc ingår även att föreslå ett nivårelaterat ersättningssystem för daglig verksamhet enligt LSS.

För att öka valfriheten när det gäller särskilt boende för äldre finns i kommunen sedan flera år tillbaka en kvalitetsgaranti för att möjliggöra val av äldreboende. Förvaltningens uppföljning visar att kvalitetsgarantin tillgodoses och att den enskilde därmed tillförsäkras valmöjlighet. Kvalitetsgarantin har nu omvandlats till en värdighetsgaranti och antogs av nämnden i september 2012. Värdighetsgarantin lyder som följer:

”När du beviljats äldreboende får du välja vilket äldreboende du helst vill bo på. Du har möjlighet att besöka kommunens äldreboenden innan du gör ditt val. Om det inte finns plats när du ska flytta in, får du byta till det boende du önskat så snart det är möjligt.”

Plan för utredning av konkurrensutsättning enligt LOV

Förvaltningen har fått i uppdrag av socialnämnden att föreslå vilka verksamheter som under år 2013-14 ska utredas för konkurrensutsättning enligt LOV. I nämndplanen för 2013 föreslås att tre verksamheter ska utredas för att se om en konkurrensutsättning enligt LOV ska genomföras:

- hemtjänst inklusive ledsagning och avlösning för vuxna och barn enligt SoL och LSS,
- kommunala arbetsmarknadsinsatser för personer som har försörjningsstöd, samt
- boendestöd enligt SoL.

Hemtjänst, ledsagning och avlösning

Avtalen med de privata utförarna inom hemtjänst gäller till och med mars 2014 och kan därefter inte förlängas ytterligare. En ny upphandling måste därför göras under år 2013 och en utredning föreslås göras om huruvida ett valfrihetssystem enligt LOV ska införas för hemtjänst, ledsagning och

avlösning. I det nuvarande kundvalssystemet ingår utöver hemtjänst även ledsagning enligt SoL och LSS för vuxna samt avlösning enligt SoL för vuxna. Förvaltningen föreslår att även avlösning för vuxna enligt JSS och ledsagning och avlösning för barn enligt SoL och LSS inkluderas i utredningen.

Kommunala arbetsmarknadsinsatser

I Tyresö utförs kommunala arbetsmarknadsinsatser av Arbetscentrum inom utvecklingsförvaltningen. Försörjningsstödsenheten samarbetar sedan lång tid tillbaka med Arbetscentrum när det gäller stöd till arbete och studier samt egen försörjning för personer som har försörjningsstöd. På senare år har Försörjningsstödsenheten upplevt att deras brukares behov av individanpassade insatser till stöd för arbete och studier inte helt har kunnat tillgodoses av de insatser som Arbetscentrum erbjuder. Behoven hos brukarna varierar stort och många står långt ifrån arbetsmarknaden. Försörjningsstödsenheten har därför anställt en person som arbetar med metoden Supported Employment för att stötta personer med försörjningsstöd till arbete och egen försörjning. Sedan kommunen gick med i Samordningsförbundet Östra Södertörn har en del individanpassade insatser kunnat erhållas genom förbundets Resursråd. Under år 2012 har Försörjningsstödsenheten dessutom tilldelats 750 tkr för individanpassade insatser – medel som bland annat använts för anställningar i kommunen, städutbildning genom Blå Vägen och psykologkonsultationer. Socialförvaltningen föreslår att det utreds om ett valfrihetssystem ska införas i Tyresö för kommunala arbetsmarknadsinsatser för personer som har försörjningsstöd. På så sätt skulle ett flertal olika utförare kunna erbjuda en mångfald av arbetsmarknadsinsatser riktade till olika målgruppers behov, och en större individanpassning vore därmed möjlig. Hittills har två kommuner i Sverige – Nacka och Västerås – infört valfrihetssystem enligt LOV för kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Boendestöd enligt socialtjänstlagen

Boendestöd enligt SoL ges idag till personer som har en psykisk funktionsnedsättning. I Tyresö ges boendestöd i det egna hemmet dels från Hästskons stöd- och boendeenhet inom avdelningen för individ- och familjeomsorg, dels från Tyresö bostadsenhet inom avdelningen för verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Boendestödet från Tyresö bostadsenhet ges till personer

som har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (t.ex. autism eller Aspergers syndrom) och tillhör LSS personkrets, men som bor i egen bostad istället för en kommunal servicebostad. Boendestödet ingår annars normalt som en del i insatsen bostad med särskild service enligt LSS. Detta stöd ges vid behov alla dagar i veckan, dygnet runt, medan boendestödet från Hästkons stöd- och boendeenhet i praktiken för närvarande endast ges på vardagar under dagtid, även om någon sådan begränsning i tid inte föreligger enligt riktlinjerna för handläggning enligt SoL av ärenden gällande personer med psykisk funktionsnedsättning.

Även andra brukare inom socialtjänsten skulle kunna ha stor hjälp av boendestöd i hemmet som en förebyggande insats, t.ex. personer som har en missbruks- eller beroendeproblematik. Förvaltningen föreslår att det i utredningen tas upp vilka målgrupper som ska kunna få insatsen boendestöd samt hur tillgängligheten till stödet ska se ut.

Ytterligare utredningar under år 2014

För att skapa en gemensam styrning inom förvaltningen och en organisation lämpad för verksamhetsdrift i både kommunal och privat regi, kommer förutsättningarna för en mer renodlad beställar-/utförarorganisation inom individ- och familjeomsorgen att utredas under år 2013. Under 2014 kan det därefter vara aktuellt att utreda om ytterligare någon verksamhet inom individ- och familjeomsorgen ska omfattas av valfrihetssystem enligt LOV. Tiden kan också vara mogen att ompröva beslutet att avvakta med valfrihetssystem inom särskilt boende och på nytt utreda förutsättningarna för införandet av ett sådant.

Bilaga 1

Tabell över verksamhetsområden med valfrihetssystem enligt LOV i Sveriges kommuner kompletterad med nuläget i Tyresö

Verksamhet	Antal kommuner med valfrihetssystem enligt LOV	Tyresö
Hemtjänst – service	108	Kundval LOU t.o.m. 2014-03-31. Utreeds 2013 om LOV
Hemtjänst – omvårdnad	76	Kundval LOU t.o.m. 2014-03-31. Utreeds 2013 om LOV
Hemtjänst – hemsjukvård	47	
Daglig verksamhet LSS	17*	Beslut SN juni 2012 att valfrihetssystem LOV införs våren 2013
Ledsagning	16	Kundval LOU t.o.m. 2014-03-31 SoL o LSS vuxna. Utreeds 2013 om LOV, även inkl. barn
Avlösning	14	Kundval LOU t.o.m. 2014-03-31 SoL vuxna. Utreeds 2013 om LOV, även inkl. vuxna LSS samt barn
Familjerådgivning	12	Kundval LOU t.o.m. 2013-03-31, utredn. om LOV o upphandl. påbörjas hösten 2012
Boendestöd	10*	Förslag utredning om LOV 2013
Särskilt boende för äldre	6	SN beslut juni 2010

		att avvakta med LOV. (Tre boenden upphandlats enl. LOU)
Sysselsättning, SoL (socialpsykiatri)	6*	Valfrihetssystem LOV sedan 2011
Dagverksamhet för äldre	4	
Ickeval personlig assistent LSS	3	Beslut SN juni 2012 ej konkurrens- utsättning av personlig assistans
Korttidsboende LSS	2	SN beslut juni 2010 att avvakta med LOV.
Arbetsmarknadsinsatser	2*	Förslag utredning om LOV 2013
Öppenvård missbruk	2	
Korttidsboende utomlands	1	Upphandling LOU pågår
Gruppboende LSS	1	SN beslut juni 2010 avvakta med LOV. (Upphandl. LOU av två boenden under 2013)
LSS-boende barn och unga	1	SN beslut juni 2010 att avvakta med LOV.
Korttidstillsyn LSS	1	
Gruppboende SoL (socialpsykiatri)	1	SN beslut juni 2010 avvakta med LOV
Familjebehandling	1	
Psykoterapi	1	
Fotvård i särskilt boende	1	
Matdistribution	1	

*antalet uppdaterat med hjälp av information på Valfrihetswebben, september 2012